

De så kallade sociala plattformarna, som Facebook, X och Instagram, har länge varit forum för högerextrema åsikter och aktiviteter. Kulturlandskapet har fram till nu haft konto på Instagram och Facebook. Vi har emellertid haft en intern diskussion om vi kan stödja Metas verksamhet, mot bakgrund av företagets policy och påverkan på vårt sociala och politiska klimat.

Redan för snart tio år sedan uppmärksammades Facebooks indirekta deltagande i folkmordet på Rohingyer¹ genom underblåsande av hatbrott och folkmord. Detta har fortsatt och ett annat exempel är hatbrotten mot indiska muslimer 2023.² Eftersom företaget inte var villiga att ändra sina algoritmer som styr dessa flöden infördes efter kritiken så kallade faktagranskare. Dessa anställdes i utvecklingsländer, bl.a. Kenya, under urusla arbetsförhållanden. Efter Trumps seger i USA-valet har Meta sagt upp dessa. Flera tidigare anställda i dessa program har utvecklat psykiska problem av arbetet med att studera hatbrottsinlägg.

Ett annat exempel på Metas plattformars skadliga påverkan är i fallet med ätstörningar bland unga. Även här är det de klickstyrda algoritmerna som skapar Metas vinster, men som leder de som söker vidare in en självbegränsande värld av ätstörningar är ok eller till och med önskvärt.

Meta, men även exempelvis Google, tillåter desinformation om reproduktiva rättigheter och abortmotstånd.³ Dessutom minskar de sökbarheten för att hitta korrekt information om möjligheter till abort. Det finns fler exempel,⁴ hur Meta dolde sökresultat för *demokrat* under amerikanska presidentvalet; de har systematiskt dolt sökningar för *Palestina*.⁵ Meta medger också deras nedläggning av faktagranskning som gjorts det senaste delvis beror på att användare ansett att den har varit för vänsterinriktad, och att tidigare har högerextrema åsikter kunnat stängas ner, vilket ansetts påverkat politiken. Metas faktakontroll har utgått ifrån ledord som mångfald, lika utfall, inkludering, men slopas alltså nu. Något som Zuckerberg själv medger kommer föda mer hatkommentarer och ett hårdare klimat på deras plattformar.⁶

*The company is also getting rid of content restrictions on certain topics, such as immigration and gender identity, and rolling back limits on how much politics-related content users see in their feeds.*⁷

Den här känsloladdade företagskulturen är omvittnad även av före detta medarbetare som dokumenterat detta i flera fall. Senast i raden är Sarah Wynn-Williams som skrivit boken *Careless people*.⁸ Exempelen är många men här ska bara nämnas när hon blev inkallad till chefen efter att ha varit ledig för barnafödande. Förlossningen var svår och hon försattes en tid i koma. När hon kom tillbaka till arbetet fick hon en reprimand för att hon inte varit aktiv och svarat på meddelanden från företaget under ledigheten.

¹ The social atrocity-meta and the right to remedy for the Rohingya. Amnesty International 2022

² <https://maktoobmedia.com/world/activists-create-crime-scene-before-metas-london-hq-protesting-its-complicity-in-hate-crimes/>

³ <https://counterhate.com/blog/meta-and-google-restrict-access-to-reproductive-health-information-in-africa-asia-and-latin-america-while-enabling-misinformation-and-abuse/>

⁴ <https://www.bbc.com/news/articles/c4g3zyxpdzoo>

⁵ Meta's Broken Promises - Systemic Censorship of Palestine Content on Instagram and Facebook. Human rights watch. 2023.

⁶ Clare Duffy, CNN 250107. Meta is getting rid of fact checkers. Zuckerberg acknowledged more harmful content will appear on the platforms now. <https://edition.cnn.com/2025/01/07/tech/meta-censorship-moderation?curius=3152>

⁷ Clare Duffy, CNN 250107. Meta is getting rid of fact checkers. Zuckerberg acknowledged more harmful content will appear on the platforms now. <https://edition.cnn.com/2025/01/07/tech/meta-censorship-moderation?curius=3152>

⁸ Careless People, Sarah Wynn-Williams, 2025.

Efter valet i USA kom även Metas Zuckerberg ut som öppet högerextrem och hyllade Donald Trump. I sitt hyllningstal till Trump hoppades Zuckerberg att få hjälp med att sprida det fria ordet även i Europa! Det vill säga Metas möjligheter att öka sin vinst genom ej faktagranskade nyheter och hat på sina sociala plattformar. Det sista är kanske den viktigaste anledningen till att vi inte kan stödja deras verksamhet. Deras vinst kommer från annonsintäkter som tas från annan annonsfinansierad media, genom det minskas den faktagranskade journalistikens del till förmån för ryktesspridning på nätet.

Vad kan vi göra?

Kulturlandskapet har beslutat att avsluta sina konton på Metas plattformar. Vi kommer att söka andra socialt ansvarstagande plattformar för kommunikation med våra kunder och allmänheten. Tills vidare innebär det vår hemsida. Ta en prenumeration på vårt nyhetsbrev, så håller du dig uppdaterad om vår verksamhet.

Du kan sluta stödja Google genom att använda andra webbläsare, exempelvis Mozilla Firefox, och andra sökmotorer, exempelvis DuckDuckGo.

Vi kan också rekommendera att du tar en prenumeration på Sveriges främsta tidskrift om vetenskap: Forskning och framsteg.

I stort är det viktigt att stödja faktagranskad journalistik. Prenumerera därför på vanliga nyhetstidningar så stödjer du direkt rätten till det fria ordet och minskar grogrunden för ryktesspridning. Indirekt minskar du även grogrunden för högerextrema partier och rörelser eftersom deras ideologi bygger på fördomar och lögner.